

Nr 53

Av herr Gustafsson i Borås, om en översyn av medicinalstyrelsens disciplinnämnds verksamhet och organisation.

Medicinalstyrelsens disciplinnämnd tillkom efter förslag av medicinalstyrelseutredningen i dess betänkande SOU 1946: 20. Till stöd för förslaget om inrättande av denna nämnd åberopade utredningen den allvarliga innebörd som avgörandet i hithörande ärenden kan äga för såväl den enskilde sakägaren som den yrkesutövare mot vilken anmärkning gjorts. Utredningen anförde också att en kritisk inställning mot medicinalstyrelsens beslut i disciplinärenden stundom kommit till uttryck från allmänhetens sida. Erinringar hade även framkommit från läkarhåll.

Nämnden borde enligt kommitténs förslag bestå av fem ledamöter, förslagsvis 1) generaldirektören, ordförande, 2) överdirektören, vice ordförande, 3) chefen för den byrå eller byråavdelning till vilken ärendet hör, föredragande, 4) den medlem av vetenskapliga rådet som företräder juridisk teori och praxis samt 5) en av Kungl. Maj:t utsedd, utom styrelsen stående person, vilken kan anses mera direkt företräda allmänhetens synpunkter.

I proposition nr 67 till 1947 års riksdag anförde föredraganden, statsrådet Mossberg, att utredningens förslag om inrättande av en särskild nämnd för handläggning av ärenden rörande fel och försummelser av medicinalstyrelsen underställde tjänstemän och yrkesutövare syntes honom välgrundat i betraktande av den betydelse besluten i dessa ärenden har för såväl allmänheten som vederbörande yrkesutövare. Förslaget hade vid remissbehandlingen inte heller mött gensaga från något håll, utan det hade allmänt ansetts ägnat att stärka förtroendet till styrelsens avgörande i hithörande frågor.

Föredraganden tillstyrkte i huvudsak medicinalstyrelseutredningens förslag, vilket utan debatt godtogs även av riksdagen.

Disciplinnämnden började sin verksamhet den 1 juli 1947.

Nämnden, som har ställning som särskild instans inom medicinalstyrelsen, har att utöva den tillsyn över medicinalväsendet i landet som tillkommer medicinalstyrelsen. Detta innebär att den skall övervaka att medicinalpersonalen följer de instruktioner och anvisningar för yrkesutövningen som styrelsen meddelar och ingripa mot dem som handlar i strid mot vad medicinalstyrelsen föreskrivit eller då detta eljest påkallas till följd av anmälan eller liknande åtgärd från allmänhetens sida.

Det förekommer inte sällan i dagspressen inlägg som ger vid handen att allmänheten ifrågasätter disciplinnämndens opartiskhet. Många människor hyser uppfattningen att en anmälan till disciplinnämnden inte behandlas på ett objektivt sätt.

Detta allmänhetens intryck förstärkes sannolikt av det faktum att anmälningsärenden endast i mycket begränsad omfattning föranleder disciplinär åtgärd från medicinalstyrelsens sida. Förre professorn i kirurgi John Hellström har för några år sedan gjort en utredning som då visade att endast ca 12 % av anmälningsärendena föranledde disciplinär åtgärd. Att så få anmälningar föranleder disciplinär åtgärd beror med största sannolikhet på att de allra flesta anmälningar är obefogade och att allmänhetens bristande tilltro till disciplinnämndens opartiskhet sålunda är ogrundad.

Det förhållandet att allmänheten hyser denna uppfattning gör det dock befogat att vidtaga åtgärder för att förstärka allmänhetens tilltro till behandlingen av anmälningsärendena. En möjlig åtgärd vore att ombilda disciplinnämnden så att den göres till ett från medicinalstyrelsen fristående organ.

Kritik mot disciplinnämndens verksamhet och organisation har även riktats från läkarhåll.

Sveriges läkarförbund har sålunda i skrivelse den 13 maj 1965 till chefen för socialdepartementet begärt översyn av medicinalstyrelsens disciplinära verksamhet och formerna därför samt därvid framfört synpunkter och förslag, grundade på en inom förbundet gjord utredning. MCA-utredningen ansåg sig i remissyttrande den 22 juni 1965 inte böra ta ställning till vad förbundet anfört i sak, utan förordade — om de av förbundet uppdragna spörsmålen ansågs böra göras till föremål för utredning — att sådan skulle göras av särskilt tillkallade sakkunniga. Skrivelsen har ännu inte föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Det synes som om man helt kortfattat kunde sammanfatta kritiken mot disciplinnämndens verksamhet så, att allmänheten anser att läkarsynpunkter tillmätas alltför stor betydelse, medan man från läkarhåll anser att läkarsynpunkter inte beaktas i tillräcklig grad.

Hur det i själva verket förhåller sig med detta är svårt för en utomstående att bedöma. Den kritik som framförts — såväl från allmänheten som från läkarhåll — synes emellertid väl motivera att en översyn kommer till stånd av disciplinnämndens verksamhet och organisation. I samband härmed borde övervägas om inte disciplinnämnden skulle ombildas till ett från medicinalstyrelsen fristående organ. Ett sådant arrangemang skulle utan tvekan stärka allmänhetens tilltro till disciplinnämndens opartiskhet.

Med hänvisning till det anförda hemställes,
att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa
om en översyn av medicinalstyrelsens disciplinnämnds
verksamhet och organisation, varvid särskilt bör övervä-
gas att ombilda disciplinnämnden till ett från medicinal-
styrelsen fristående organ.

Stockholm den 12 januari 1967

Axel Gustafsson (fp)
i Borås
